

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURSKI SOBOTI, Londavska ulica št. 61.

OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
in 80 mm ŠIRINE 1 K 50 v.

Neodvisen političen tednik.

IZHAJA VSAKO NEDELJO

VELJA PO POŠTI 10 K ZA ČAS DO KONCA
LETA 1920. — VSE ŠTEVILKE OD PRVE
ŠTEV. PA DO KONCA LETA STANEJO 25 K.

Posamezna številka velja **1 krono.**

Slovenci!

Božne so prilike, v šterih mi Slovenci severno Müre živemo. Na edni strani smo zaprejeti, na drugoj strani nemamo prilike, kak bi lejko prišli iz naše krajine v svet. Kak bi ležej in falejše svoje rečij odávali in nam potrebne eszi v našo krajino notri spravili. Nega nikšega gibanja v tom intereziranji, kak bi našo krajino podignoli, kak bi naše verstveno življenje nam v hasek naprej spravili. Pri tom trpij naš slovenski kmet ino polski delavec, naš mešter i delavec. Vsi mi Slovenci severo Müre na tom trpijmo, za to moremo idti vsi na delo, ka té prilike istinsko v naš hasek, v hasek cele naše krajine z bogšamo.

Edno leto je minolo, ka smo v Jugosláviji. V našem iméni so do zdaj gučali ljudjé, štere je nišče nej na to gorpostavo. Tej ljudjé, šteri so nej domá z naše krajine, so istinsko do zdaj pokazali, ka je njim v mišljenji samo njuvi interesi, nej nás Slovincov severno Müre. Naše prilike so vsakši dén božnejše, ali oni ništerni si peneze vküp skládajo in dobro živéjo.

Naša istinska briga more biti, ka se ednok vsém Slovencom severno Müre pomága do bogšega življenja, trebej v mišljenji meti cejlo našo krajino. Pri tom deli trebej vküper stopiti tak kmeti, kak polskom delavci, meštri i delavci. Vsi moremo vküper stopiti, več kak nás je, bogše in vékše de naše delo, bogše de nam vsém šlo.

Od toga dobrega mišljenja i od sküpné vole razmeti domáči lüdi nastavili so v tork, 9-ga novembra 1920. leta

„Domáčo verstveno sztranko“

za slovensko krajino severno Müre. Cili té naše stranke so vse Slovence v krajini severno Müre vküper spraviti v tom mišljenji, ka ednok naše želenje in zahteve naprej prinesémo, naše ljudij, od naše vole zabrána gor postavimo, šteri do v našem iméni gučali. Naše želenje, naše nevole ne smejo na dale ostáti po vesnicaj, v naših ramih, v naših srcih, trebej jih nam je na svetlo dati. Mi známo, ka naše nevole poznajo naši lüdi, šteri so eli domá, pa sami na dnéšnjih prilikaj trpijo. Trebej nam takše ljudij, šteri do v intereziranji naše krajine delali, nej pa za svoj žep, trebej nam takše ljudij, šterih delo de od nás samih ravnano.

„Prekmurska kmetijska stranka“ je do zdaj dosta dobrega včiniła. Ali njéno istinsko želenje je, ka má brigo za našo krajino vse naše ljudstvo, od bogátca do srmáka, od kmeta do polodelavca, od meštra do delavca. Vsi naši Slovenci morejo vküper stopiti, tak de naše delo velko i hasnovito. Na to gledoč je tá partája likvidirala in včasih z od sküpné vole za sküpno delo razmetimi domáčimi lüdi je „Domáčo verstveno stranko“ nastavila. Razmila je ljudij, šteri so po právom gučali, ka imé „Prekmurje“ je nej naše, ka „kmetijska“ šče značiti, ka so kotrige té partáje bilij samo kmetovje, to so oni z više kak 30 plügov zemlé. Na potrebe našega ljudstva gledouč je tá partája likvidirala in s tem včiniła, ka se morejo vsi naši ljudjé združiti.

Slovenci! Naša dužnost je, ka vsi k „Domáči verstveni stranki“ kóej stopimo in idemo vsi ne delo za našo slovensko krajino severno Müre!

Murska Sobota, dnéva 9-ga novembra 1920.

Začasni tanáč

„Domáče verstvene stranke“.

Glász iz domácese versztvene partáje.

Tá partája sze je posztávila na fundament, da vszi zsveti scsémo. Vszi brezi razlocska v mislenyi, csütenyi, veri i csi szirmák ali bogátec, vszedno csi kmet ali delavec, mester, trzsec ali inteligentni, tak domácsi, kak nam potrebni tújinszki cslovik. Zavzétje taksega sztálisa sze nam szamoobszebi zapovidáva. Od edne sztráni Móra tecsé, od drügi strani pa so granice, to szo prelazi, steri nász od bratov i szoszidov locsijo; nemamo ne zseleznic, ne mosztov; odtrgani szmo v tom glávnom versztvenom poglédi od szveta; versztveno szmo zadüseni. Nas gyezik, nasa navcse-noszt, nasa szküsenoszt, nase vere, nase naváde, nase mislenye szo túdi nikelko razlocsne od vszega toga nasi bratov. Da szmo kóej escse máli, tak bi razceplenye nase vole i mocsi nase zsvilenyszko ob-sztánye v nevarnoszt szünolo, v nevarnoszt versztvenoga robsztva. Záto bi za nász velka neszreca v bodocse bila, čsi bi sze mi raztálali, csi bi mij nej po ednoj poti sli privszem nasem prizadevanyi za doszégnoszt nam potrebni obcsni pravíc. Ne zsvémo v cajti, da bi nam mogocse bilo sze zse gnesz vtopiti v name-ne i cile po voli nasi bratov. Té cajt pride escse te, da bodemo mi sz vszemi nasimi prilikami z onimi nasi bratov bole prikapseni i zvezani, kda nasa mladina nova generácija posztáne i kda zse pravilna szlovenscsina v nyo preide, kda sze nase versztveno zsvilenye v potrebne szapáse prevodi, do kda sze novi orszacski réd odomácsi. To bode cajt nasega prerodjenja; to pa je nej cajt, da bi sze mi med szebov poleg bodiszi kaksikoli poszébnoszti nyevkali. Sto pri tój szprevidnoszti szpáko med nami z lázsmi dela, tisztí nász szprávla v versztveno pogüblenoszt, tisztí nász za nedoszitne lasztne zsele volo namejni v szkuznato, bridko bodocsnoszt szpraviti. Záto gnesz szaksa specijálna organizácija naso volo razdira, naso mocs zaprávla, nász odáva. Za ete zsmeten cajt, v sterom zsvémo, sze szaksi pregresi proti doszég-noszti nasi najszvetejsi zsvilenyszki pravíc, csi sze ne pridrüzszi nasoj edino právoj poti. I csi tou pod plácsom nase vszaksemi itak najszvetejse szvoje vöre csini, dúpliško gresi i trikrátno gresi, sto sze zavej nasega sztálisa, sto to prerazmi i cilou pripozna, vendar dale lazse i hujszka ednoga proti ovomi sz personszkim ogrizávanyom. Specijálne organizácije szo vsze tiszte, stere szvoje lasztne personszke

ali razredne partijske cile pred nase obcsne potrebscine porinejo, sze v prvom redi szamo za lasztni haszek borijo z velikimi szleparijami.

„Kmetijska Zveza“ je specijalna organizacija za pretirane popovszke dohodke pod tem sze dobro csutecsim imenom, ka sze ide za kmete. „Komandant kmetov“ pri toj organizaciji je pop, püspeszki aspirant za Prekmurje i varüvacs cerkveni patronusov, to je grofov i grofovszkoga bogaszstva, zato tüdi branitel grofovszke zemle i velki protivnik, da bi sze zemla med nase szirmake razlasztla. Tem prevzvisenim spekulantom sze nejde nej za vero, nej za omogocsenye prilik za bogse obcsno versztveno sztanye nasega lüdsztva, tem goszpodom sze ide za lasztni i nyuvi bautasov zsepe, steri zdrüzseno z velikimi i zvitimi lazsmi pávre lovijo pod nyuvo kseftarszko zasztavo.

Bivša „Prekmurska kmetijska stranka“ je mejla szvoje postene kmétszke posebne namene. Da pa szmo mi ne vszi kmeti, zato je szprevidla, da escse za zdaj je nej cajt, ka bi sze mi po nasi pozvanyaj razcepili, ár szo predpogoji zatou escse nej sztvorjeni. Szpoznala je taki isztino Domáce versztvene sztranke, zato sze je razpüsztila i k toj pridrüzsila v boritev za pravice vszega nasega lüdsztva.

Szojo escse demokrati, národní szocijalizsti, szocijalni demokrati, komunizsti, steri sze znábiti bodejo trüdili votume nasega dvojnoga lüdsztva za szvoje cile onsztrán Móre odneszti. Vszém tém specijalnim organizacijam priporocsamo sz „Kmetijszkov Zvezov“ vréd, ka naj nász szeverno Móre zshivécse Sztároszlovence pri méri nyájo, naj pocsákajo nász tam v szvoji lüknyaj, ge szo sze zlegle. Mi je zse gor poiscsemo po nasoj preroditvi i po nasoj voli, a v to sze pa naj ne mesajo, ár tühinszke partaje od toga jáko malo razmijo, ka nász boli. Telko szmo do etimao szprobal i dozsiveli na lasztnom kvári, pa to szmo sze návcsili: Zavüpaj szam szebi, lasztnoj pámeti i mocsí; oszlobodi sze szam szvoje neszpameti i te bodes odszlobodjeni; prebüdi sze, vzdigni sze, posztavi sze na szvoje nogé za tebi i

nam vszem potrebne poszébne obcsne pravice v dánoj mogocsnoszti; szpoznaj isztino, zavrni lázs, trüdi sze nej szamo za nase potrebscine poedni lüdi ali poednoga razréda, bori sze za vsza nam potrebna obcsna dugoványa. Priloznoszt za to do-bis pri volitvaj 28. novembra 1920. Tvoj votom lejko z mérnov düsnov vesztjov oddás za od nasega lüdsztva gorposztávlene kandidáte Domáce versztvene sztranke. Edina tá partaja je sztopila v boj proti vszém komedijásom i spekulantom. Zse prvé bi tém kacsam na rép sztopila, pa je nej bilou mogocse, escse li zdaj pod obrambnov posztávov za volitvi sze je tou poszrecsilo i szmo delo lejko zacsnoli.

NOVICE.

Našim dopisnikom. Na prošnjo »Domáce versztvene stranke« z veseljem dozvolimo, ka lejko vsakši v naše novine piše ali z madžarkimi literami, ali gajičnimi. S tem korakom željemo doségnoti, da bi se iz toga zdrava konkurenca nastanola. Pišite dosta i o sakši vaši nevolaj.

Odgovor. G. Sever v svojem odprejtem pismi »Novinah« potrdi vse to, ka smo mi pisali o dozdanjem božnem ravnanji klerikalcev s skrajnov severno Müre, a je on tüdi za to kak ravnitel klerikalne »Kmečke Zveze« odgovoren.

Avtonomija. Goszpoda komadanta kmetov »Prekmurszke kmecske zveze« opitamo sztém, ka sze je zgodilo sz szklepom minisztrszekega szveta od 4. novembra 1919., da Prekmurje tvori posebno upravno podrocsje. Goszpod komadant szo meli tiszti csasz cüggle Prekmurja v rokaj, moro od toga znati, i ocsiveszno nam znajo kaj vees od toga povedati.

Novi bankovci. Ker so naše sedanje dinársko-kronske novčanice samo nekaj provizorij se pogájajo zastopniki amerikanske družbe z našov »Národnov bankov« zaradi izvršitve novih novčaníc, ki naj bi se napravile po vzorcu amerikih na višnejevkastem papirju.

Predsedniki volilnih komisij. Predsednik volišča v Murški Soboti vabi vse gospode predsednike volišč v sodnem okraju Murški Sobota, naj pridejo dne 20. t. m. ob 15 uri v sobo št. 19.

okrajnoga sodišča, kje bo sklicatelj predaval o nalogah predsednikov volišč in izdajal potrdila v smislu čl. 52. volilnega zakona.

„Črni Angeli“. Ni res da bi podpisani načrkal Lendavskemu bivšemu dimnikárju na čelo, da je on tolvaj in da bi ga za tolvaja preklical. Ni res da bi mi sodnija prisodila 600 K. peneznega štrofa in 2 dni zápora. Pač pa je resnično, da nisem niti načrkal niti preklical niti bil obsojen. Z odličnim poštvánjem: **Anton Erjavec**
Okraj. Dimnikárski majster.

Paketni promet z inozemtvom. S 1. novembrom se je odpro poštni paketni promet, med našov kraljevinov in naslednjimi državami: Belgija, Dánska, Egipt, Tursko, Italija, Islandija, Luksenburg, Madžárska, Nizozemska, Norvéška, Portugálska, Špánska, Švédska in Veliko Británijo vse té države se po pošti lahko paketi pošlejo in od tistec v našo državu.

Gospodárska zadruga v M. Soboti in tihotapci. Vsakši dén se čüje pitanje ka je tomü vzrok, ka je blágo ešče sploh drágo v Gospodárski zadrugi, za nás ki smo člani, zdaj pa známo kak je to. Tihotapci prineséjo blágo prek meje pa jo tü drágo odávlejo, če pa nišče nešče toga tak drágo pláčati kak oni to ščéjo odati, té idejo k Gospodárski zadrugi ka njim to doj küpijo, slučaj je to. Neki tihotapci so premineöi mesec prnesli množino ledra, štero je g. ravnitelj Jerebič v Gornji Radgoni sprejel z odprtimi rokami, in je tüdi rastolmačo, kak naj leder neséjo v Murško Soboto gdé jih nedo financi dobili, pa do tam dobili lepe jezerke za njuv trüd, samo krščanskoj zadrugi se ne posrečilo tistoga ledra tak drágo vö odávati, ár je policija prehitro zato zvedla in njim rekla, da si blágo v trgoviao more s poštenim potom správlati. Želimo pa, da bi policija taki red večkrat napravila, ka bi krščanska zadruga nebi podpirala telko tihotápcev, šterim je nej za delo.

Popravek. V šesti številki našega lista smo pisali, da morejo naši vojáki v tej pokrajni prenočevati na prostem, da je vojaška oblást zasjedla polno stanovalski objektov v M. Soboti itd. Preiskava, ki je bila v tem oziru odrejena, je pokazala, da je imel vsak voják vedno razmeram položaja odgovarjajoce bivanje, da ni nikdár noben voják prenočeval na prostem vsled pomanjkanja stanovanj. Tüdi sicer postopa vojaška oblást po možnosti kar najbolj obzirno. — Mi to radi

LISTEK.

Juri Kozjak, slovenski janičar.

— Povest iz petnajstega stoletja domače zgodovine. —

Spisal Josip Jurčič.

(Dalje.)

Peter se je delal osuplega. Nič ni zapovedal, ne tako, ne tako. Hlapec Ožbe pa brž zdrami hlapce na konje, da bi jo udrli za cigani. Zdaj šele se Peter domisli, da bode tüdi on šel, zapove torej, naj še njega počakajo, da se opravi in meč opaše. Da se mu pri tem opravku ni nič kaj posebno mudilo, to lahko vsak sam misli. Tüdi stari hlapec Ožbe je ob tla bil s peto na dvoru in zadosti razločno godrnjal: »Ta pokveka niza drugo, kakor za zamudo in nagajivost«. Malo je manjkalo in bil bi nepokoren dojahal. Morda bi bilo bolje.

Solnce je že zahajalo, ko je iz grada Kozjaka dirjalo krdelo hlapcev v svetlem orožju, na čelu grbavi in grčavi Peter, ciganom po sledu. Pa kmetje, ki so gledali za njimi, so videli precej, da so že pri gozdu po napačnem poti zavili. »Na levo! Na levo!« so kričali sicer, ali kdo bi jih bil slišal tako daleč!

Tema nastane. Kmetje se razidejo žalostno

in zapro in zapahnejo tisto noč posebno trdno vežna vrata. Gori v gradu prečujejo vso noč in čakajo, kdaj se bodo vrnili hlapci in s seboj pripeljali drazega dečka, ljubljenca vsakega posebej. Zlasti očeta Bernarda je bila vrgla skrb na posteljo, tembolj ker je menil, da je te nesreče — grozovite nesreče le on kriv.

Kmetje doli v vasi so dobro zaprti ugibali, kaj bodo cigani z mladim gospodičem. Eni so menili: »Kri mu bodo izpili, da bodo večno živeli,« Eni so rekli: »Ne, ampak živemu bodo iztrgali gorko srce, da bodo čarodejstva ž njim uganjali, ciganke so vse čarovnice.« Eni pa so si okovan kij postavili v kot za vrata, da bi se ciganom branili, ako pridejo še po njihove sinove.

Drugi dan je solnce vzhajalo lepo, rdeče, da nikdar tako, ali Petra in hlapcev le ni bilo z dečkom. Šele proti večeru pridejo — pa brez njega, ki so ga iskali. To se ve, da ga je Peter le na videz iskal, zapovedoval je nalašč jezdit po potih, ki so bili najbolj uhojeni, koder ne bi bil nihče roparjev sledil. Vendar se je delal grozno skrbnega, in ker ga ljudje niso poznali, so bili res toliko neumni, da so ga imeli za neutolažljivega.

Po vsej okolici so milovali ubozega otroka in njegovega očeta vrlega Marka Kozjaka, ki pač ni zaslužil take hude nesreče.

SEDMO POGLAJE.

Potihnil ti vihar ni v prsih boja;
Le hujši se je zbudil črv nekdanji,
Ak prav učí me v revah skušnja moja,
Bolj grize, bolj po novi krvi vpije.
Fr. Prešeren.

Preteče zopet mesec dni. Hrup zavoljo ciganskih roparjev potihne. Kmalu se je še malokdo menil o tem, kajti časi so bili hudi, nemirni, vsak dan so se godile čudne reči. Plemenitniki, mogočni gospodje so se bezali med seboj, drezali in tlačili so kmete podložne, najhuje pa so pritiskali Turki. Tako se je v splošnem vretju izgubil, rekel bi, pošamezni človek.

Nekega dne se oglasi na gradu Kozjaku krošnjar, ki je vsakovrstno drobnino prodajal od grada do grada, od hiše, do hiše, pri tem pa prenašal novice kakor vsi kramarji.

»No!« je začel grajski hišni, stari Mari, in drugim ženskim služabnicam na Kozjaku: »Ali bomo kupčevali kaj, deklíči? Jaz nosim v tovoru na hrbtu lepe nogavice, bele, pisane, na Laškem delane; imam lepe čepice, zavijače, s srebrnimi nitmi prevezane, gladke šivanke in ostre iglice; tanko končevje, zdravila za trebuh, za zobe, za rane, potlej nosim tüdi igrače otrokom; hajdi, deklíči moji, barantajmo, vse dam napol zastonj, le polovico mi boste plačale.« (Dalje prib.)

poprāvimo in nās veseli, da je vojaška oblast takoj odredila preiskavo, da se morebitni nedostatki poprāvijo. Istotako pa obsojamo pisanje tistih, ki ščējo z demagoško zovitim poročili ribariti v kalnem in sejati med ljudi škodljivo nezavūpanje v oblasti in držāvo. Kdor hoče to delati, naj znā, da mu naš list ni na razpolago.

Volišča in volilni predsedniki onstran Mure. Okraj Ljutomer: Plitvički vrh: (Apače, Lutverci, Našova, Plitvički vrh) doktor Lenart Boecio, advokat v Gornji Radgoni; Videm: (Boleh-nici, Galušak, Kraljevci, Slabinci, Sv. Jurij ob Ščavnici, Trbegovci) dr. Ivan Hojnik, sodnik v Mariboru; Orehovci: (Boračeva, Orekovci, Zbi-govci) Milan Vončina, sod. kanclist v Ljutomeru; Ključarevci: (Boreci, Ključarevci, Logarovci, Kri-ževci, Lokavci) Miha Fajt, davčni asistent v Ljuto-meru; Bučočovci: (Bučočovci, Iljaševci, Stara-Nova vēs, Vučja vēs) Niko Vrabl, sodnik v Ljutomeru; Vrzej: (Bunčani, Grlova, Kristanci, Vrzej) dr. Marko Stanjko, advokat v Ljutomeru; Čezanjevci: (Bran-slavci, Čezanjevci, Kamenščak, Stara cesta) Ivan Bogatec, sod. kanclist v Ljutomeru; Cven: (Cven) Jožef Kajč, davčni upravnik v Ljutomeru; Gor. Radgona: (Črešnjevci, Gor. Radgona, Police) Anton Cigoj, okr. sodnik v Gor. Radgoni; Mala Nedelja: (Godemarci, Mala Nedelja, Moravci, Radoslavci) Jože Perme, davčni upravnik v Ljutomeru; Spod. Ivanjci: (Grabonoš, Ivanjci, Ivanjševci, Negova, Očeslavci, Okoslavci,) Franc Velak, sod. kanclist v Gor. Radgoni; Radenci: (Hrastje-Mota, Kapela, Radenci, Rihtarovci, Šratovci,) Lovro Kuharič, davčni upravnik v Gor. Radgoni; Ljutomer: (Ljuto-mer, Noršinci,) Hinko Drvenik, davčni upravnik v Ljutomeru; Murščak: (Murščak-Zasad, Stanetinci) Hinko Požun, notar v Gor. Radgoni; Presika: (Presika, Pristava, Slamnjak) Hinko Vodnik, gim-azijski profesor v Ptuju.

Penzionisti. Večkrat smo že pisali v naših novinah, kak božno se godi našim pensionistom. Penzije imajo tak malo, da nemrejo nej živeti nej mureti. Neštēni so dobili od naše vlāde obvestilo, ka bodo z junijem lētos dobivali telko penzije kak drugi pensionisti v Sloveniji. A zgodilo se to nej. To se pravi ljudi noriti. Pozivamo vnoviē našo vlādo, naj stori svojo dolžnost.

Umor. V soboto, 6. t. m. je bila po noči umorjena v Gornjih Slavecih 80 lejt stara Helena Rāc. Njena hiša stoji 15 minut od demarkācije na samem. Zaprli so in v Soboto v arest spravi-tili njēno hčēr Alojzijo Rāc njēnoga ljubineca, Franceta Zrim, štera dvā sta osmiljena umora. Helena Rāc je imela dosmrtno haske na vērstvi svoje hčere, Alojzije Rāc.

POLITIČEN PREGLED.

JUGOSLAVIJA. Naši delegāti so odpotovali v Italijo na poguēavānje od Primorske. Pogučava-nje se vrši v Santa Margherita Ligure in se je začnōlo 9. t. m.

ANGLEŽI mājo tūdi skrbi v svoji lastni hiši. Že mesece in mesece komaj krote uporne Irce, šteri si želej več samostojnosti in samoupravo. Sredi oktobra je izbruhnil na Angleškem ogromen rudarski štrājk, dosedaj nairačiji v zgodovini. Več nego milijon rudarjev je ustavilo delo. Anglija se je nahājala v najstrašnejšem položaji. 17 dni je držo tē štrājk, vendar pa se je posrečilo modrosti angleške vlāde, pomiriti rudarje in pridobiti last-nike premogovnikov za izdatno zboljšanje plāč. Škode je milijārde.

RUSI so sklenili mir s Poljāki, zāto pa so jim začēla tla goreti pod nogāmi. Lūdstvo je ne-zadovoljno s sovjetskōv vlādov, mesta trpe lakoto,

vlāda ščē rekvirirati živila, kmetje se pa upirajo odvzeti živil. Mogoče je, da so štete ure boljše-viski Rusiji.

MADŽARI tūdi delajo krčevite poskuso, da bi si zboljšali svoj žalostni položaj. Njihova krona je ešče menje vredna kak avstrijska, pomanjkanje je tūdi prinjih. Ne morejo pozābiti nekdanjih lepih časov, gda so živeli udobno na račun drugih narodnosti. Radi bi se otrsli železnih klešč, v šterih jih drāžimo v zvezi s Čehoslovāki in Rumāni (māla ententa). Zāto so sklenili s Francozi pogodbo, s štero so jim oddali v zarendo svoje železnice, pri tem pa so si zagotovili vso mogočo podporo od njih. Toda Anglija si je tō pogodbo krātko in malo prepovedala in iz te moke ne bo niē krūha. — Madžari morejo do 18. t. m. ratificirati mirovni kontraktuš. Izvanski odsek v parlamentu ga jē že odobril.

AMERIKA. Pri volitvaj 2. t. m. bio je izvoljen za predsednika ameriške republike republikanec Hardnig. — V Ameriko nemre človek nači potovaii, kak da ima svedočanstvo, ka je nej — socialist.

GRČIJA. Mlādi grški kralj je umrl za zastrup-ljenjem krvi. Naš regent Aleksander se je peljal k pogrebu v Atene. Pojāvili so se glasovi, šteri smatrajo za možno, da naš regent zasede tūdi grški prestol. Drugi govore zopet, da bode postal njegov brat kraljeviē Jurij, grški kralj. To bi bilo največjega pomena za Jugoslāvijo, ki bi stopila z Grčijo v najtesnejše politične in gospodārske stike. Ugled naše kraljevine bi se povzdignil neizmerno.

GOSPODARSTVO.

Izdelovanje mila za dom.

Kakor vse drugo, se je tūdi milo (žājfa) silno podrāgilo. Zāto posezajo mnogi k sāmopomoči in si izdelujejo milo sami. V naslednjem hočemo po-dati navodilo za izdelovanje mila.

Vsaka maščoba je za izdelovanje mila dobra: goveji in ovčji loj, svinska māst, sploh vsaka živalska maščoba in vsa maščoba, ki od-pāde v gospodinjstvu. Tūdi vsako olje se more porabiti za milo: olivno, repično, bučno, olje solučnie itd. Prav tako je dobra za milo kakršna-koli mešanica raznih maščob. Maščoba za milo sme biti tūdi žarka (žaltova, ali pa vsled kake podobne napake za kaj drugega neporabna, Tūdi mast prešičev in drugih živali, ki jih lastnik za-kolje, preden poginejo, za kako nenalezljivo boleznijo in ki jih torej ni treba izročiti konjedercu, je za milo frav dobra.

Poleg maščobe rabimo tūdi lug. Kemična spojina maščobe in luga, to je milo.

Lug se napravi iz pepēla, za kar je najboljši bukov pepēl. Lug se pa dā napraviti tūdi iz 5 delov vāpna in 1 dela sode. Iz pepēla se napravi lug, ēe se pepēl polijē z vodo ali kropom; dobro je dodati nekaj živega vāpna. Iz sode in vāpna pa se napravi lug, ēe se vāpno ugasī z malo vode, da razpāдне v prah. pomeša s sodo in zalijē po-lāgoma s šestdesetkrat toliko deževnice ali pre-kuhane vode kot je sode.

Za naše razmere, za dom, je najboljše milo delati tako:

Maščobo, ki v gospodinjstvu ni več za rabo, naj se deva sproti v kad ali pa v pokončen sod. To māst ali mešanico raznih maščob je treba zalivati z lugom.

Lug naj bo vedno pripravljn v posodi, ki je postavljena toliko višje, da tekočina ž njē lahko odteka v spodnjo kad, v kateri se nahāja māst. Lug se naprāvlja v čeburu iz pepēla in vode; voda more pepēl vedno popolnoma pokrivati. Od časa do časa je treba vreči v to posodo nekaj novega pepēla, obenem pa kos živega vāpna, da postāne

lug bolj pered ali jedek. Kadarkoli dāmo v kad za maščobo kaj tolšče, spustimo skozi luknjo iz posode nekaj luga.

Lug in maščoba se o spodnji kādi predelata sāma odsebe brez vsakega kuhanja v milo, ki je sicer tekoče, toda zāto prav tako porabno za vsako prānje kot kupljēno milo.

Če se nabere v kādi več mila kakor ga je treba za dom, potem pa to tekoče milo osolimo in ga prekuhamo v trdo milo. Kuha se pa takole:

V posodo, v kateri hočemo milo kuhati, nalijēmo vode, jo močno osolimo, prilijēmo teko-čega mila in to mešanico kuhamo. Ko se dobro prekuha, kar se zgodi ēez pār ur, jo odstāvimo, da se ohladi in posnamemo raz tekočino pene. Te pene so milo.

Pene sprāvimo v posodo, v katerih se dājo topiti, jih razpustimo na ognju in jih vlijēmo v drugo primērno posodo, da se shladijo in strdijo. Potem je milo gotovo, treba ga je le razrezati v kose in spraviti.

Če pa imamo na enkrat mnogo maščobe na razpolago, ēe smo na pr. v sili pobili kravo, po-tem kuhamo milo iz loja po temle navodilu:

Na vsakih 10 kg. loja vzemi 3 kg. živega vāpna, 23 l mehke vode, t. j. deževnice, $\frac{3}{4}$ kg. sode in 3 kg. soli.

Vāpno sprāvi v kād, naškropi ga nekoliko z vodo, kad pa zakrij. Po 15—20 minutah je vāpno ugašeno in razpāde v prah. Na to vāpno stresī sodo. Ko preteče ura, dolivaj v presledkih vodo, mešaj pa neprestano. Nato pusti, da se tekočina ustavi in gošča posēde, čisto tekočino, ki je na vrhu in ki ni niē drugega kot lug, pa pristavi skupno z lojem k ognju. Ta mešanica naj vrē 4—5 ur, nakar jo osoli z gori navedeno množino soli. Na ostanke mešanice vāpna in sode nalij iznova 23 l deževnice ali rečnice, zmešaj to brozgo, in pusti da se ustavi. Sčisto tekočino, katero dobiš iz tega, zalivaj milo, ko ga kuhaš. Ko se nabere milo na vrhu v obliki pen, ga posnemi in daj v primērni posodi k ognju, da se raztopi, prelij v drugo posodo primerne oblike, v kateri naj se shladi in strdi, potem ga razreži v kose, spravi ga na hladno in ga rabi.

Trgovina z železnino na debelo. Po »Jutru« posnemamo, da so trgovci z železnino na debelo žnižali cene in veljajo danes za celo Jugoslāvijo naslednji temeljne cene za najvāžnejšo blāgo: Zelezo v palicah 13,70 kron za kg., celi vagon postāvno jugoslovānska tovarna, železo v palicah v skladišču trgovca za vsako količino 14,20 kron kg., žebli iz žice temeljna cena 16,75 kron za kg., železna žica temeljna 15,50 kron za kg., črna pločevina temeljna cena 22 kron za kg., počinjena pločevina, temeljna cena 31 kron za kg., konjske potkovi 17 kron za kg., svinec v kosih 25 kron za kg., počinjeni lonči za perilo 40 kron za kg., strešna lepenka št. 1 180 kron, št. 2 150 kron, št. 3 130 kron za 10 m².

Cena cukra in petroleja v Zāgrebu je spādnōla. Cuker ki je ešče pred edni dnēvi stao 70 kron za kg. se zdaj prodāva vte edni trgovinah že po 62 kron, tūdi petrolejom se je pocenih za 2 K pri litru. Razlog tomi pādanju je najbrže uredbo, po kateri bo držāva vzēla se sladkorja industrijo v svoj monopol, — to bi potrebno bilo kak naj prvle.

Carina je v septembru dāla držāvi 42648733 kron, od tega je dal izvoz 17 in uvoz 25 milijonov.

Trgovci in drugi, šteri ščējo naše domāče novine »Prekmurskega Glāsника« odāvati, naj pi-šejo edno kārto upravništvi, kelko njim naj pošī-lamo s sakše numere. Dobijo 20 procentov. Nej odāne naj nazāj pošīlejo.

SALAY ABEL FOTOGRAF GLAVNI TRG v hišig. Reich-a **slike za izkaznice v 10-tih minutah!**

Heklič Števan

trgovina z železnim blágom
v MURSKI SOBOTI, Lendavska vilica.

PRIPOROČA Z NOVIČ DOBLENO
ŽELEZJE, ŠPARHERDE, OBROČE,
RORE (csöveket), ŠTRIGLE, CVEKE,
POSODO, ŠKÉRI (szerszámok) itd.

Što šcé na dén 20-40 K služiti?

Upravištvo „Prekmurskega
Glasnika“ išče rédnoga razno-
šalca novin. Što šcé to dobro
službo dobiti naj se glási

v Slov. kraj. tiskárni v M. Soboti.

RAZGLAŠÚJTE v „PREKM. GLASNIKI“!

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Ravnateljstvo za Jugoslavijo v Sarajevu.
Generalni zastop za Slovenijo
v Ljubljani.

Sprejema zavarovanja proti požaru,
proti vlomskej tatvini, proti razbitju oken-
skih in zrcalnih stekel. Škoda cenjuje takoj
in najkulantneje. Uživa najbolji slaves koder
posluje.

Pesebno ugodna in priporočljiva so
pri njej življenska zavarovanja, ki jih spre-
jema po najraznovrstnejših kombinacijah.
Banka „Slavija“ je najmogočnejša in
najbolj zanesljiva slovenska zavarovalnica.
Ogromni rezervni fondi nad 140.000.000 K
jamčine za popolno varnost.

Za vsakaršna pojasnila se obrnte na
g. Talányija, glavnega zastopnika banke
„Slavije“ v Murski Soboti in v Brezovci.

Štampilje

KATALOG FRANKO

ANTON ČERNE

graver

LJUBLJANA, Dvorni trg 1.

KUPUJEM

lenovo semen, svinsko mást,
ter méd in vosek, in sploh
vse deželne pridelke po naj-
višjoj dnevni ceni vsaki
dén. Na lagri mam vse felé
špecerijsko blágo: melo, sol,
cuker, kávo, petrol, žájfo itd.
ter železnino, cveke, sekire,
lopate, rasoja, podkovi itd.

FRANC ČEH

trgovina z mešanim blágom
= v MURSKI SOBOTI =
(prek od židovske cerkve).

PREKMURCI

čtite naš domáci list

„PREKMURSKI
:: GLASNIK“ ::

Neodvisen političen
tednik.

MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA**Podružnica Murska sobota.**

Centrala v Mariboru.

Ekspozitura v Rogaški Slatini.

Podružnica v Velikovcu.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje po $3\frac{1}{2}\%$. Vloge na tekoči račun obrestuje najugodneje. Daje posojila na menice, vrednostne papirje i. t. d. Kupuje valute in devize po najvišjem dnevnem kurzu ter izvršuje vse, v bančno stroko spadajoče transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani,**podružnica v MURSKI SOBOTI.**

Brzojavni naslov:
JOGOSLOVANSKI KREDIT.

TELEFONSKA ŠTEVILKA 16.
Število poštno-ček. urada štev. 11323.

Sprejma

VLOGE NA KNJIŽICE in TEKOČI RAČUN

In jih obrestuje po 4% čistih brez
odbitka rentnega davka.

Posojila na osebni kredit, na hipoteke,
trgovske in druge vsakovrstne kredite.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih-
papirjev in valut po dnevnem kurzu.